

Keyifli Okumalar Dileriz

Binlerce kategoride milyonlarca PDF e-kitap, ders kitapları, dergiler ve romanlara platformumuz üzerinden ücretsiz ulaşabilirsiniz.

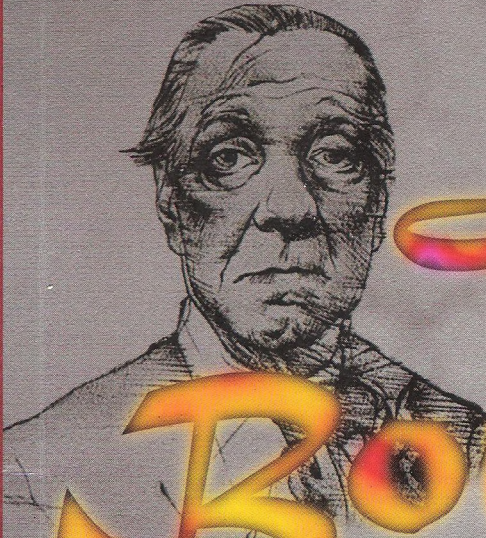
RESMİ WEB SİTEMİZ

<https://rantey.org>

Yedek ve Duyuru Kanallarımız

Sitemize erişim engeli gelmesi veya adres değişikliği durumunda aşağıdaki kanallardan güncel giriş adresine erişebilirsiniz:

- Telegram: <https://t.me/birkitapbir>
- WhatsApp Kanalımız : <https://whatsapp.com/channel/0029VbDHv8uE50Us4lvMoc0Y>

Jorge Luis Borges

TOPLU ESERLERİ 8

Sonsuz Gül

ÇEVİRENLER:

AYŞE NİHAL AKBULUT - Cevat ÇAPAN

İLETİŞİM

Ücretsiz PDF Kitap Arsivi - <https://rantey.org>

JORGE LUIS BORGES 1899'da Buenos Aires'te doğdu. İngiliz asıllı annesi ve İngiliz edebiyatına düşkün babası sayesinde İngilizce'yi İspanyolca'dan önce konuştu. Orta öğrenimini Cenevre'de tamamladı ve daha sonra özel dersler aldı. Öyküleri önce Arjantin'deki *Sur* dergisinde, daha sonra İspanya ve Fransa'da yayımlandı. 1961'de İspanya'da Formentor, 1962'de Fransa'da Commandeur de l'Ordre des Arts et Lettres ödüllerini almasıyla ünü bütün dünyada yayıldı. Çeşidi Amerikan, İngiliz ve Fransız üniversitelerinde ders verdi, bir süre Avrupa'da dolaştı ve bütün dünyada birçok ödüller aldı. Borges, 14 Haziran 1986'da Cenevre'de, yirmi yıldır tanıdığı ve son yıllarında yanından ayrılmayan Maria Kodama'yla evlendikten kısa bir süre sonra öldü. Başlıca yapıtları: *Evaristo Carriego* (1930), *Discusión* (1932), *Historia universal de la infamia* (1935), *Ficciones* (1944), *El Aleph* (1949), *Otras inquisiciones* (1952), *El informe de Brodie* (1970), *El libro de arena* (1975), *La rosa profunda* (1975), *Siete noches* (1980), *Nueve ensayos dantescos* (1982), *La memoria de Shakespeare* (1983).

La Rosa Profunda (1975)

© 1989, Maria Kodama

Bu kitabın yayın hakları The Wylie Agency (UK) Ltd.'in aracılığıyla alınmıştır.

İletişim Yayınları 769 • Çağdaş Dünya Edebiyatı 166

ISBN 975-470-958-0

© 2001 İletişim Yayıncılık A. Ş.

1. BASKI 2001, İstanbul (1000 adet)

YAYIN SORUMLUSU Osman Yener

DİZİ KAPAK TASARIMI Ümit Kıvanç

KAPAK Utku Lomlu

UYGULAMA Hüsnü Abbas

DÜZELTİ Necip Küçükbutros

MONTAJ Şahin Eyilmez

KAPAK BASKISI Sena Ofset

İÇ BASKI ve CİLT Şefik Matbaası

İletişim Yayınları

Klodfarer Cad. İletişim Han No. 7 Cağaloğlu 34400 İstanbul

Tel: 212.516 22 60-61-62 • Fax: 212.516 12 58

e-mail: iletisim@iletisim.com.tr • web: www.iletisim.com.tr

JORGE LUIS BORGES
Sonsuz Gül

La Rosa Profunda

İSPANYOLCA'DAN ÇEVİRENLER
Ayşe Nihal Akbulut - Cevat Çapan

i l e t i ŝ i m

Yayınevinin Notu:

İletişim Yayınları, J. L. Borges'in eserlerinin telif haklarını elinde bulunduran Jorge Luis Borges Vakfı'yla yaptığı anlaşma uyarınca, Borges'in toplu eserlerini orijinal baskılarındaki yapıya sadık kalarak yayımlayacaktır. Borges'in başlıca eserlerinin geçmiş yıllarda Türkiye'de çeşitli yayınevleri tarafından yayımlandığı gözönüne alınırsa, ilk kez yasal telif hakları gözetilerek yapılan bu çalışmada, eski baskılarda yer alan bazı öykülerin yinelenmesinin bir gereklilik olduğu anlaşılabacaktır.

Elinizdeki kitap, İletişim Yayınları'nın Borges Vakfı'yla yaptığı anlaşma uyarınca, orijinal baskısına sadık kalarak dizilmiş ve basılmıştır. Şiirler Ayşe Nihal Akbulut ve Cevat Çapan tarafından İspanyolca asıllarından çevrilmiş, her şiirin sonunda çevirmenin adının baş harfleri yer almıştır. J. L. Borges'in Toplu Eserleri'nden daha önce yayımlananlar: *Ficciones*, *Alef*, *Brodie Raporu*, *Alçaklığın Evrensel Tarihi*, *Kum Kitabı*, *Yedi Gece*, *Dantevari Denemeler / Shakespeare'in Belleği*. İleride yayımlanacak olanlar: *Evaristo Carriego*, *Discusión*, *Otras Inquisiciones*.

İÇİNDEKİLER

Önsöz.....	9
Ben.....	13
Evrenin oluşumu.....	14
Düş.....	15
Browning şair olmaya karar veriyor.....	16
Döküm.....	18
Pars.....	20
Bizon.....	21
İntihar.....	22
Kılıçlar.....	23
Bülbüle.....	24
Oyum ben.....	25
Onbeş sikke.....	26
Simón Carbajal.....	30
Aionso Quijano düş görüyor.....	31
Bir Sezar'a.....	32

Protheus.....	33
Protheus / Bir başka değişke.....	34
Bir gelecek.....	35
lanus'un bir büstü konuşuyor.....	36
Bilinmez bunlardan hiçbiri.....	37
Brunanburh, i.S. 937.....	38
Kör adam.....	39
Bir kör.....	41
1972.....	42
Ağıt.....	43
<i>All our yesterdays</i>	44
Sürgün (1977).....	45
Angélica'nın anısına.....	46
Aynaya.....	47
Kitaplarım.....	48
Tılsımlar.....	49
Tanık.....	50
Ephialtes.....	51
Doęu.....	52
Ak geyik.....	54
<i>The unending rose</i>	55

ÖNSÖZ

Şairlerin esin kaynağının bir Musa (esin perisi) olduğu yolundaki romantik görüş klasik yazarların bir yargısıydı; şiiri, ze-kânın bir işlevi sayan görüşü ise kendisi bir romantik olan Poe yaklaşık 1846'da öne sürmüştü. Birbiriyle çelişen yargılar bunlar. Bede'in sözünü ettiği çobanın düşü ve Coleridge'in ünlü düşü gibi düşsel esinlenmenin ayrıksı örneklerini bir yana bırakırsak, bunlar söz konusu sürecin değişik aşamalarının karşılığı olmadıkça, her iki görüşün de büsbütün yanlış sayılamayacağı açıktır. (İbranilerle Milton'un Ruh dedikleri şeye bizim zavallı mitolojimizde Bilinçaltı deniyor.) Bana gelince, bu süreç bende hemen hemen hiç değişmiyor. Ben genellikle zamanla bir öyküye ya da şiire dönüşen gözüme çarpan bir biçimden, bir çeşit ıssız adadan yola çıkarım. Bu yolun sonunu da başlangıcını da görürüm; ama arada ne olduğunu göremem. Eğer yıldızlar ya da talihim elverişliyse aradakiler de yavaş ortaya çıkar. Çoğu zaman gölgelere bakarak attığım adımların izinden geri dönerim. Yapıtın evrimine elden geldiğince karışmaya çalışırım. Bizim için en önemsiz şeyler olan kişisel görüşlerle yapıtın çarpıtılmasını istemem. Sanatın bir uzlaşma

olduğu görüşü bence işi bir anlamda basite indirgemektir, çünkü kimse ne yaptığını tam olarak bilemez. Bir yazar bir kıssa tasarlayabilir ama, Kipling'in de belirttiği gibi, ondan nasıl bir hisse çıkaracağını bilmeyebilir. Yazarın bağlı kalması gereken sözde "gerçekliğin" geçici koşulları değil, kendi imgelemidir.

Edebiyat şiirden yola çıkar ve düzyazının olanaklarına ulaşması yüzyılları alabilir. Anglosaksonlar dört yüzyıl sonra geride yalnızca hayran olmakla kalınmayacak bir şiir ve güçlülükle anlaşılır bir düzyazı bıraktılar. Söz başlangıçta zamanın tefeciliğinin tüketip harcadığı büyülü bir simgeydi herhalde. Şairin amacı, hiç değilse belli bir ölçüde, söze ilkel ve artık gizli olan gücünü yeniden kazandırmak olmalı. Bütün şiirlerin iki yükümlülüğü olmalı: bize açık seçik bir örnek iletmek ve denizin varlığının yaptığı gibi bize fiziksel olarak dokunmak. Buna Vergilius'tan vereceğim bir örnek var.

Sunt lacryme rerum et mentem mortalia tangunt

Bir örnek de Meredith'ten

Not till the fire dying in the grate

Look we for any kinship with the stars

(Ocağın ızgarasında ateş sönmeden

Yıldızlarla bir yakınlık aramayız biz)

Ya da İspanyolca'nın Latince'ye dönmeye çalıştığı Lugones'in şu aleksandrin dizesi:

El hombre numeroso de penas y de dias.

(Nice acılar çekmiş, günler görmüş o adam).

Böyle dizeler bellekte kendi değişik yollarını izleyip giderler.

Uzun yıllar -çok uzun yıllar- edebiyatla uğraştıktan sonra bir estetik kuramı oluşturmuş değilim. Alışkanlığın bizi benimsemek zorunda bıraktığı doğal sınırlara şu ya da bu kura-

mı neden eklemeli? Kuramlar da siyasal ya da dinsel inançlar gibi, bizim için dürtülerden başka bir şey değildir. Bunlar her yazar için değişir. Whitman uyağı kaldırmakta haklıydı; ama böyle bir olumsuz kararı Victor Hugo'nun alması aptallık olurdu.

Bu kitabın düzeltilerini yaparken, hoşuma gitmese de, körlüğün yakınılacak bir rol oynadığı dikkatimi çekiyor. Oysa hayatımda bu yakınılacak bir olgu değil. Körlük bir çeşit haptır, ama aynı zamanda da bir özgürlüğe kavuşma, yaratmaya elverişli bir yalnızlık, bir anahtar ve bir cebirdir.

J.L.B.

Buenos Aires, Haziran 1975

Ben

O kafatası, o gizli yürek, kanın
Hiç görmediğim o yolları,
Düşlerin o yeraltı dehlizleri, o Protheus,
O i organlar, o ense, o iskelet.
Onların hepsiyim ben. Garip ama,
Bir kılıcın, önce altına, sonra klrengine,
Sonra da hiçlięe dönüşerek batan
Yapayalnız bir güneşin de anısıyım ben.
Limanda yavaş yavaş yaklaşan gemileri
Seyreden biriyim. O az bulunur kitaplar,
Zamanla aşınan gravürler de;
Gp gitmiş ölüleri kıskanan da ben.
İşin daha garibi bir evin bir köşesinde
Bu sözcükleri aę gibi ren o adam olmam.

C. .

Evrenin oluşumu

Ne karanlık ne kaos. Karanlık
gören göz ister, sesin
ve sessizliğin kulakları gereksindiği gibi
ve ayna, biçimler ister kendini mesken tutan.
Ne uzam ne de zaman. Hatta ne de
Kafasında kuran bir tanrısal güç,
Zamanın ilk gecesinden önceki sessizliği,
Sonsuzlaşacak olan o ilk geceden.
Karanlık Herakleitos'un koca ırmağı
Gizemli yatağında dur durak bilmeden
Akar gider geçmişten geleceğe,
Akar gider bir unutuştan ötekine.
Hâlâ acı çeken bir şey. Yakaran bir şey.
Sonra gelir dünya tarihi. Şimdi.

A. N. A.

Düş

Gece yarısı saatleri saçıp savururken
Bereketli zamanı,
Daha da ötelere gideceğim Ulisses'in yoldaşlarından,
İnsan belleğinin ulaşamadığı
Düşler ülkesine.
Aklımın almayacağı parçalar kaldı bende
O sualtı dünyasından:
İlkel bir bitkibilimden otlar,
Her türden hayvanlar,
Ölülerle konuşmalar,
Aslında hep birer maske olan yüzler,
Çok eski dillerden sözcükler,
Ve zaman zaman bir korku, gündüzün
Bize sunduğuna hiç benzemeyen.
Ya bunların hepsi olacağım ya da hiçbiri.
O öteki olacağım, bilmeden olduğum,
O öteki düşe, uyanık halime
Bakmış olan kişi. Şimdi onun değerlendirdiği,
Yakınmadan ve gülümseyerek.

C.Ç.

Browning şair olmaya karar veriyor

Londra'nın bu kıvrık labirentlerinde
bakıyorum en garibini seçmişim
insan uğraşlarının, bir bakıma hepsi de,
kendine göre, öyle olsalar bile.
Ele geçmez cıvada
felsefe taşını arayan
simyacılar gibi
sıradan sözcükler yapacağım
-hileli kumarbaz kâğıtları,
halkın uydurduğu sözler-
Thor esin ve patlama,
gök gürlemesi ve tapınmayken
onları büyülerinden vazgeçireceğim.
Bugünün deyişiyle,
sırası gelince ben de
ölümsüz sözler söyleyeceğim;
daha değersiz olmamaya çalışacağım
Byron'un yüce yankısından.
Yaralanmaz olacak ben olan bu toz.
Bir kadın aşkını paylaşırsa,

řiirim onuncu katma deęecek eřmerkezli göklerin;
bir kadın omuz silkerse aşkıma,
ezgiler yaratacaęım hüznümden,
zamanın içinde yankılanan koca bir nehir.
Kendimi unutarak yařayacaęım.
Görür gibi olup unuttuğım o yüz olacağım
Hainlięin kutsal yazgısını
kabul eden Yehuda,
bataklıktađi Caliban,
korkusuz ve inançsız ölen
paralı asker olacağım,
yazgının geri çevirdiği yüzüğü
görmekten korkan Polycrates,
benden nefret eden o dost olacağım.
İran bülbülü sunacak bana, Roma kılıcı..
Maskeler, derin acılar, diriliřler
örüp sökecek alın yazımı
ve ben bir yerde Robert Browning olacağım.

C. Ç.

Döküm

Tırmanmak için bir merdiven dayamalı. Bir basamak eksik.
Ne arar insan tavanarasında
Dağınıklığı artıracak bir şeyden başka?
Küf kokusu sinmiş havaya.
Çöken akşamın ışığı sızıyor aralıktan.
Tavan kirişleri hemen tepemizde ve döşeme çürüyüp yıpranmış.
Ayak basmaya kalkışacak yok.
Kırık dökük bir adet katlanır yatak
Bir iki tane beş para etmez alet.
Rahmetlinin tekerlekli iskemlesi.
Bir adet abajur ayağı.
Paraguay işi, yarı sökülük, püsküllü bir adet hamak.
Araç gereç ve kağıtlar.
Bir adet gravür, Aparicio Saravia'nın kurmayları.
Bir adet eski kömür ütüsü.
Durmuş bir saat, sarkacı kırılmış.

Yıldızları dökülmüş bir çerçeve, içi boş.
Mukavvadan bir satranç tahtası, birkaç kırık taş.
İki bacaklı bir adet mangal.
Deri bir sigara tabakası.
Küflenmiş bir adet kitap, Foxe'un Şehitler Kitabı'nın
gotik harfli ustalıkla bir baskısı.
Artık kimin olduğu anlaşılmayan bir fotoğraf.
Tarazlanmış bir post, bir zamanlar kaplan derisiymiş.
Kapasını yitirmiş bir adet anahtar.
Ne arar insan tavanarasında
Dağınıklığı artıracak bir şeyden başka?
Unutuşa, unutulmuş her şeye dikiyorum ben bu anıtı.
Kuşku yok, daha dayanıksız tunçtan ve kaynayıp gidecek
ötekiler arasında.
A. N. A.

Pars

Güçlü parmaklıkların ardında pars
Tekdüze yürüyüşünü sürdürecek
Kara bir kuyum, hüznün ve tutsaklık
Olan yazgısına (kendisi habersiz).
Binlercesi gelir geçer ve binlercesi
Geri döner, ancak tek ve sonsuzdur
Ölümcül Pars, Yunanlının düşüne giren
Ölümsüz Akhilleos'un tasarladığı
yolu tasarlarlarken, ininde.
Çayırlardan ve dağlardan habersiz,
Titreşen iç organları
Kör boğazını doyuracak geyikleriyle.
Gökyüzü boşa değişir durur. Herkesin
Payına düşen yolculuk önceden belirlenmiştir.

A. N. A.

Bizon

Dağlık, puslu, anlaşılmaz,
Sönmeye yüz tutmuş kor kızılı,
İri yarı, ağır aksak dolanıyor başı boş
Yalnızlığında tükenmeyen bozkırının.
Silahlanmış alnını yukarı kaldırıyor. İçinde
Uyuklayan öfkesiyle bu çağlar öncesi boğada
Vahşi batının kızıl derililerini görüyorum
Ve Altamira'nın yitmiş insanlarını.
Sonra bakıyorum, izgesini yansıtan aynası
Bellek olan insanca zamanı yok sayıyor.
Ne zaman umurunda onun ne de geçmişten
Bugüne akan yaşamı, öylesi değişken ve boş.
Zaman dışı, sayıya vurulmayan, sıfır,
En sonuncu bizon bu ve ilki

A. N. A.

İntihar

Tek yıldız kalmayacak gecede.
Gece kalmayacak.
Ben ölürken dayanılmaz evren de
tüm varlığıyla ölecek benimle,
Sileceğim piramitleri, madalyaları,
Kıtaları ve yüzleri.
Sileceğim geçmişin birikimini.
Toz edeceğim tarihi, tozu toz.
Son günbatımını seyrediyorum şimdi.
Son kuşu dinliyorum.
Kimseye hiçbir şey bırakmıyorum.

C. Ç.

Kılıçlar

Gram, Durendal, Joyeuse, Excalibur.
Eskilerden kalma savaşları
Tek belleğimiz olan şiirlerde kol geziyor.
Evren bir kuzeye bir güneye saçıyor onları.
Bugün artık toprak ve bir hiç olmuş erkek elinin
Uсталığı çekismektedir kılıçta;
Demirde ya da tunçta, o ilk gün
Ademin kanı olan şu kılıç yarası.
Ta uzaklardan, bu sayıp döktüğüm kılıçların
Yiğitlik öyküleri, sahipleri canına kıymış
Kralların ve yılanların. Başka tür
Kılıçlar da var, duvardakiler ve yakındakiler.
Kılıç, bırak da seninle bu sanatı deneyeyim;
Seni kullanmayı hak etmemiş olan ben.

A. N. A.

Bülbüle

Hangi gizli İngiliz gecesinden
ya da sadık, ölçü tanımaz Ren'den,
uzun gecemin geceleri içinde yitip
cahil kulağıma ulaşmış olabilir
efsaneler yüklü sesin
ey Vergilius'un ve Perslerin bülbülü?
Belki de hiç duymadım seni, oysa
hayatım hayatına bağlı, ayrılmazcasına.
Senin simgen gezgin bir ruhtu
Bir bilmeceler kitabında. El Marino
Ormanların sireni adını taktı sana;
Jüliet'gecesi boyunca şakıyorsun sen,
Anlaşılmaz Latince sayfalar arasından
ve çam ormanları içinden Heine,
Almanya'nın ve Yudea'nın o öteki bülbülü,
alaycı, ateş kuşu, hüznün kuşu diyor sana.
Keats herkes adına dinledi seni, her zaman.
Yeryüzünde insanların sana verdikleri
Adlar arasında biri yok ki
Erişmek istemesin senin şakıyışına,
Ey karanlığın bülbülü. Müslüman
Seni düşledi zevkten çılgın, göğsü kanının
Kızarttığı gülün dikeniyile yaralı. Özenle
Yazıyorum bu şiiri akşam karanlığında,
Ey çöllerin, denizlerin bülbülü,
Bellekte, coşku ve masallarda
Aşkla yanasın, büyüleyen sesinle ölesin diye.

C. Ç.

Oyum ben

Ben kardeşinin imgesini ya da gövdesini
(ikisi de aynı şey) sessizliğin ya da kadehinin
aynasında izleyen o boşyüce gözlemciden
daha az boşyüce olmadığını bilen biriyim.
Ben, benim suskun dostlarım, salt unutuştan
başka bir öç ya da bağışlanma olmadığını
bilen kişiyim. Bir tanrı bu garip
Çözümü sunmuş her türlü insan kinine.
Bunca gezip dolaşmama karşın, tekil, çoğul,
Yorucu, garip, kendimin ve başkasının
Zamanının labiretini bir türlü çözemedim.
Hiç kimse değilim ben. Kimseye kılıç çekmedim
savaşta. Yankıyım, unutuşum, hiçliğim ben.

C. Ç.

Onbeş sikke

Alicia Jurado'ya

Doğulu bir ozan

Yüz güz art arda baktım
İncecik puluna.
Yüz güz art arda baktım
Adaların üstünde beliren ebemkuşağına.
Yüz güz art arda dudaklarım
Bundan daha sessiz, kalmamıştı hiç.

Çöl

Zamansız kalmış uzam.
Yukarıda kum rengi ay.
Şimdi, tam şu anda,
Metaurus ve Trafalgar'da ölmekte insanlar.

Yağmur yağıyor

Hangi dün, Kartaca'nın hangi avlularına acaba,
Yağıyor mu işte bu aynı yağmur?

Asterion

Yıl insandan besinimi bağışlar bana
Ve sarnıç su dolu.
Bende düğümленip kavuşur taş döşeli yollar.
Yakınabileceğim ne var sanki?
Günbatımlarında
Boğa başı ağır gelir biraz.

Önemsiz bir ozan

Hedef unutmaktır.
Daha önceden varmışım.

Yaradılış, IV, 8

Başlangıçtaki çölde oldu.
İki kol koca bir kayayı fırlattı.
Bir çığlık bile duyulmadı. Kan döküldü.
Şimdi aklıma gelmiyor, Habil miydi, Kabil mi?

Nortumbria, İ.Ö., 900

Gün doğmadan önce atın, parçalasın onu kurtlar;
En kestirme yol kılıç.

Miguel de Cervantes

Yaradılış gecemi süsleyen
Uğursuz yıldızlar, hayırlı yıldızlar;
İkincilere borçluyum hapse düşmemi
Don Quijote'yi düşlediğim tutukevini.

Batı

En sonuncu çıkmaz, batan güneşiyle.
Pampanın başlangıcı.
Ölümün başlangıcı.

El Retiro iftlięi

Zaman taşları olmayan bir satranç
Oynamakta avluda. Bir dal hışırtısı
Geceyi yırtmakta. Dışarıda, bozkır
Fersah fersah savurmakta tozları ve düşleri.
Her ikimiz de birer gölgeyiz, buyurduklarını
Kopyalayan öteki gölgelerin: Heraklitus ile Gautama.

Tutsak

Bir eęe.
Ağır demir kapıların ilki.
Bir gün kavuşacağım özgürlüğüme.

Macbeth

Eylemlerimiz yazgımızın akışında gidiyor,
Bitmek tükenmek nedir bilmiyor.
Kıralımı öldürdüm ben, Shakespeare
Tragedyasını tezgahlayabilsin diye.

Sonsuzluklar

Denizi kuşatan ve denizin kendisi olan yılan,
Iason'un suya inip çıkan kürekleri, Sigurd'un genç kılıcı.
Zamana direnebilenler yalnızca
Zaman içinde yer almayanlardır.

E.A.Poe

Gördüğüm düşler. Kuyu ve Sarkaç.
Kalabalıkların Adamı. Ligeia...
Ama bir de şu öteki.

Muhbir

Savaşların dışarı vuran parıltısında
Canlarını verdiler şu vatan uğruna başkaları
Ve mermerlerle anımsanıyorlar.
Bense nefret ettiğim kentlerde karanlık işler çevirdim.
Başka şeyler verdim.
Onurumu ayaklar altına alıp,
Dostluğuma bel bağlayanları ele verdim,
Vicdanları satın alıp,
Yurdumun adını lanetledim,
Alçaklığa boyun eğdim.

A. N. A.

Simón Carbajal

Antelo kırlarında, 90'lara doğru
Tanımış babam onu. Belki değişmiştir
Unutulmuş bir iki önemsiz sözcük.
Tek bir yönüyle anımsıyordu onu:
Esmer sol elinin üstündeki
Çizik çizik pençe izleri. Çiftlikte
Herkes payına düşeni yapardı:
Biri terbiyeci, öteki sığırtmaç,
Berikinin üstüne yok kement atmada
Simón Carbajal da jaguar avcısı.
Dadanacak olsa sürülerine bir jaguar
Ya da karanlıkta kükreyişi duyulsa,
Carbajal dağlara çıkardı iz sürmeye.
Bıçağını, köpekleri alıp giderdi.
Sonunda onu çayırda kısıtırırdı.
Üstüne salardı köpeklerini. San renkli
Canavar üstüne atılır onun
Adam da pelerinini sallardı sol koluyla
Hem kalkanıydı bu avcının hem de
Çığırtkan kuşu. Apak karnı bir an
Boşlukta çakardı korumasız. Hayvan
Çeliğin içine gömülüşünü duyardı ölümüne.
Dövüşleri ölümcül ve sonsuz olurdu.
Hep aynı jaguarı öldürüyordu avcı,
O ölümsüz hayvanı. Çok da şaşırmayın
Bu yazığı. Sizinki de aynı benimki de,
yalnızca bizim jaguarın çok değişik halleri var
kılık değiştiriyor hiç durmadan. Adı bir an
nefret oluyor, bir an sevda, bir an alın yazısı

A. N. A.

Alonso Quijano düş görüyor

Adam bulanık bir düştten uyanıyor
Düzlükler ve hançerlerle dolu bir düş
Sakalını sıvazlıyor ve soruyor kendine
yaralandım mı yoksa ölü müyüm?
Ayn altında kötülük andı içmiş
Büyücüler düşmeyecek mi peşine?
Yok bir şey. Soğuk yalnızca. Belki de
Yaşamın son yıllarının acısı.
Bu beyefendi bir düştü Cervantes'in gördüğü
Ve Don Quijote de beyefendinininki.
Birbirine karışıyor bu çifte düş ve çok eskiden
Olmuş bir şeyler yineleniyor.
Quijano uyuyor ve düş görüyor. Bir savaş:
İnebahtı sulan ve şarapnel parçaları..

A. N. A.

Bir Sezar'a

Kötü ruhları ve ölüleri didikleyen
Kurtçukları işaret eden gecede
Kehanetlerin boşuna karargah kurmuş
Yıldızların tuttuğu açık alanlarda.
Alacakaranlıkta boynu vurulmuş boğanın
Boşuna deşip çıkarmışsın bağırsaklarını;
Sabah güneşinde boşuna parlıyor
Silah kuşanmış askerinin sadık kılıcı.
Sarayında bekliyor hançeri
Titreyerek gırtlığın. Daha şimdiden
Biliniyor, duyumsanıyor olacaklar,
Yakanlarla, yakılan ateşlerle,
Senin borularının öttüğü
Sınır boylarında imparatorluğunun.
Dağlarından iniyor, altından kaplanın
Ve gölgenin kirlettiği kutsal dehşet.

A. N. A.

Protheus

Odysseus'un kürekçileri
Yorgun düşürmeden şarap renkli denizi
Seçebiliyorum akla sığmaz biçimlerini
Adı Protheus olan o tanrının.
Denizlerdeki sürülerin çobanı
Bilicilik yetisiyle donanmış
Birbirini tutmayan kehanetler örer
Bildiğini gizlemeyi yeğlerdi.
Üstüne çok geldiğinde insanlar
Oluverirdi bir aslan ya da bir şenlik ateşi,
Ya da bir ağaç su boylarında gölge veren
Ya da suya karışıp yiten su.
Mısırlı Protheus şaşırtmasın seni,
Sen ki tek bir adamken çoğulsun hem de.

A. N. A.

Protheus

Bir başka değişke

Tekinsiz kumların sakini,
Yarı tanrı yan deniz canavarı,
Geçmişe ve yitik şeylere
yatkınlığından belleği yok saydı.
Başka bir fırtınadan çıkmış Protheus
Hiç de azımsanmayacak, geleceğin
Gizlediklerini bilmek: yüzüne kapandı kapı
Sonsuza dek, Troyalı ve Akhalı.
Köşeye kısırılınca akıl almaz kılıklara
Girerdi, kasırğa ya da şenlik ateşi
Altın renkli kaplan ya da pars
Ya da sular içinde görünmez su.
Değişkenlerden oluşmuşsun sen de
Dünlerden ve yarınlardan. İken ve önceden...

A. N. A.

Bir gelecek

Övgüler olsun acıma duygusuna
Her Kiminse, yetmiş yaşını doldurmuş
Gözlerine perde inmiş beni,
Kurtarıyor saygıdeğer yaşlıktan
Ve kesinlikli aynaların geçitlerinden
Birbirini andıran günlerden
Törenler, izlenceler ve uzmanlıklardan,
Sonu gelmez tasarıların imzasından
Toz içinde belgeliklere kaldırılmak üzere,
Ve kitaplardan, belleğin öykünmeleri olan kitaplardan,
Ve bana önceden yiğitçe bildiren sürgünümü,
Belki de Arjantin yazgısı denen bu,
Ve felekten ve delikanlı serüvenlerden
Ve tehlikenin saygınlığından.
Belirttiği gibi Samuel Johnson'ın.
Sürekli utanç duymakta olan ben,
1874'te ölen Francisco Borges olmadığım
Ya da babam olmadığım, çömezlerine
Ruhbilim sevgisini aşıl原因 ve aslında ona inanmayan,
Unutacağım bana ün sağlayan yazılarımı,
Austin, Edinburgh ve İspanya insanı olacağım,
Yüzümü Batıya çevireceğim gündeğüm için.
Her şeye kadir belleğimde benim olacaksın
Yurdum, her güne bölünen parçacıklarla değıl.

A. N. A.

Ianus'un bir büstü konuşuyor

Kimse açıp kapayamayacaktır kapıları
Hepsinin başını çeken Çift Çehreliyi
Saygıyla anmadan. Kuşatırım çevrenini
Belirsiz denizlerle belirgin karaların,
İki ayrı yüzüm seçebilir geçmişİ
Ve geleceğı. İkisini de görürüm ve eşdeğerlidir
Demirler, uyumsuzluklar ve kötölükler,
Silebilecekken hepsini Biri, silmemiş
Silmeyecek. İki elim eksik kalmış
Ve kıpırtısızım, taştan. Diretemezdim
Kursam bile kafamda çekişmeli bir
Gelecek ve bugün uzaklarda kalmış geçmişİ.
Yıkıntımı görüyorum: altımdaki kırık sütunu
Ve artık hiç görölmeyecek olan yüzlerimi.

A. N. A.

Bilinmez bunlardan hiçbirini

Ay sakın ve aydınlık olduğunu bilmezden gelir
Üstelik ne de ay olduğunu bilir;
Ne de kum kumluğunu. Tek bir şey
bile yoktur biçiminin benzersizliğini bilen.
Fildişinden taşlar öylesine yabancıdır
Soyut satranç oyununa tıpkı kendilerini
Süren el gibi. Belki de insanın yazgısı,
Kısa süren sevinçler ve uzayıp giden acılar,
Aracıdır Ötekinin. Görmezden geliriz;
Ona Tanrı adını vermenin hiç yararı yok bize.
Boşunadır üstelik korku, kuşku
Ve başlattığımız kısacık yakarı.
Hangi yay fırlatmış olmalı bir ok
Olan beni? Hangi doruk acaba hedefi?

A. N. A.

Brunanburh, İ.S. 937

Kimse yok senin yanında.
Dün gece bir adam öldürdüm savaşta.
Yaşam dolu ve uzun boyluydu, Anlaf'ın soylu kanından.
Bağrına saplandı kılıç, hafifçe soldan.
Yere yuvarlandı, bir nesne oldu
Kargaların önünde.
Boşuna bekleyeceksin onu, görmediğim kadın.
San suların üstünden kaçan gemiler
Geri getirmeyecek onu.
Gün doğarken,
Arayacak onu düşünden uzanan elin.
Döşegin soğumuş.
Dün gece bir adam öldürdüm Brunanburh'da.

A. N. A.

Kör adam

I

Yoksun bıraktılar onu bu bin yüzlü dünyadan,
Eskiden olduğu gibi duran yüzlerden,
Bugün artık uzakta kalan komşu sokaklardan,
Dün derinlikli, bugün çukur bir tas olan mavilikten.
Kitaplardan ona kalan ancak ona sunduklarıdır
Belleğin, öylesi bir unutuştur ki
Akılda kalan biçimdir, anlam değil,
Ancak bir tek başlıklar yansır ona.
Uyumsuzluk pusudadır. Her atılan adım
Düşüş olabilir. Ağır kanlı tutsağıyım
Ben uyku sersemi bir zamanın,
Ne gün doğumu belli ne gün batımı.
Sürgit bir gece. Başkaları yok. Dizelerle
İşleyip yoğurmalıyım yavan evrenimi.

II

Doğduğum yıldan beri, ki doksan dokuzdur,
Tepemizde asma çardağından ve aşağıda dipsiz sarnıçtan,
Kaplumbağa hızıyla geçen zaman, bellekte bir an sanki,
Bu dünyanın gözle görünür biçimlerini hep benden kaçırdı.
Günler ve geceler törpüledi durmadan görünüşünü
İnsandan harflerin ve sevgili yüzlerin.
Tükenmiş gözlerim boşuna arandı sorgulayarak
Yararsız kitaplıkları, rahleleri boşuna.
Mavi ve lal artık çöken bir sis üstüme
Ve işe yaramayan iki ses. Baktığım ayna
Duman renkli bir nesne. Bahçede soluyorum içime,
Dostlarım, karanlıkta açan hüznünlü bir gülü.
Şimdi bana kalan yalnız sarı renklerdir
Ve gözlerim yalnız karabasanlar için var.

A. N. A.

Bir kör

Ne zaman aynadaki yüze baksam,
bilmiyorum hangi yüz bana bakıyor;
bilmiyorum hangi yaşlı yüz sessizce
ve bezgin bir öfkeyle kendi imgesini arıyor.
Karanlığımda yavaşça görünmeyen çizgilerimi
araştırıyorum elimle. Bir kıvılcımın ışığı
sızıyor içime. Saçlarını tanıyorum,
külrengi, hatta altın sarısı olan.
Gene söylüyorum yalnızca boş ve yapay
yanlarını yitirdim eşyanın.
Bu soylu sözler Milton'un bilgeliği,
ama ben gene de harfleri ve gülleri düşünüyorum.
düşünüyorum ki görebilseydim yüzümün çizgilerini,
bilebilirdim kim olduğunu bu benzersiz akşamda.

C. Ç.

1972

Şimdiden geçip gitmekte olan geleceğin
işe yaramaz, belirsiz ve bulanık,
bir boşyücelikler tekrarı, uzayıp giden
bir aynalar koridoru olacağından korktum,
Ve bu düşten önceki yarı aydınlıkta
yalvardım adlarını bilmediğim tanrılarım
günlerime bir şey ya da birini göndersinler diye.
Onlar da gönderdiler. Bu yurdumdu. Atalarım
yasaklara karşın, açlık ve yoksulluk içinde,
savaşlarda kendilerini ona adanmışlardı,
İşte bir kez daha karşımdaydı o çekici tehlike.
Oysa zamanın unutmadığı dizelerimde övdüğüm
o hayalet koruyuculardan biri değilim.
Yetmişini tamamlamış kör bir adamım ben
Ölüm kokan bir hastane köşesinde,
Can çekişen insanlar arasında
göğsüne yediği iki kurşunla ölen
Doğulu Francisco Borges değilim;
Ama şimdi saldırıya uğramış yurdum benden
kılıcın savaşla ilgili hünerinden uzak
bilgiçlik taslayan beceriksiz kalemimle:
bir destanın ayrıntılarını toparlayıp
kendi yerimi belirtmemi istiyor. Ben de
onu yapıyorum.

C. Ç.

Ağıt

Geçmişten üç yüz gözümün önünden gitmiyor:
Biri Claudius'la konuşan Okeanos, bir başkası
gün doğarken ve gün batarken acımasız
ve duygu nedir bilmeyen Kuzey;
üçüncüsü da ölüm, hepimizi alıp götüren
akıp giden zamana verdiğimiz o öteki ad.
Tarihte yaşanan ya da düşlenen
dünlerin o halka özgü yükü
işlediğim bir suç gibi eziyor beni.
Gökler altında Danimarka'ya hükmeden
Scyld Sceaving'in cesedini denize
geri getiren o mağrur gemiyi düşünüyorum;
dizginleri yılanlar olan o koca kurdu,
yanan gemiye güzel ölü tanrının
saflığını ve aklığını bağışlayan;
insan gövdeleri serüvenlerinin tabanı
o suların ağırlığı altındaki
bataklıklara saçılan korsanları düşünüyorum;
kuzey Odisealarında denizcilerin
rastladıkları mezarları. Kendi ölümümü
düşünüyorum, kusursuz ölümümü,
gömülecek kül kâsesi ve gözyaşı olmayan.

C. Ç.

All our yesterdays

Bilmek istiyorum geçmişim kimin.
Gelip geçenlerden hangisinin?
Işıltılı yılların sildiği altı hecelik dizelerle
Latince bir şiir yazan Cenevrelinin mi?
Yoksa şu çocuğun mu, altüst eden
Babasının kitaplığını, bulmak için
En doğru kıvrımlarını haritanın ve yabani
Biçimleri, aslında kaplanla pars olan.
Yoksa ötekinin mi, ardında ölmüş,
sonsuza göçmüş olan adamın yattığı
şu kapıyı iten ve öpen, ağaran günle birlikte,
geçip giden o yüzü ve ölüp giden o yüzü?
Artık var olmayanlarım ben. Yararsızca
Akşamleyin yitip giden bu insanlarım ben.

A. N. A.

Sürgün (1977)

Biri iz sürüyor İthaka yollarında,
unutmuş kralını yıllarca önce
Troya'ya giden;
biri yeni ele geçirdiği toprakları düşünüyor,
yeni sabanını, oğlunu, ve belki de mutlu.
Yerkürenin sınırları içinde ben, Ulisses,
Hades'in derinliklerine indim
ve yılanların aşk düğümünü çözen
Tebai'li Tiresias'ın hayaletini gördüm,
bir de, ovada aslanların gölgelerini öldüren
ve Olimpos'ta oturan Harekles'in hayaletini.
Biri yürüyor bugün Bolivar ve Şili'de,
belki mutlu, belki değil.
Ben o olmak istedim.

C. Ç.

Ang lica'nın anısına

Kimbilir ne çeşit ya amlar geçip gitmiş olmalı
Bu acınası ve ufacık ölümle birlikte,
Yazgının ya belleğe göndereceği ya da
Unutulmaya bırakacağı kaç yaşam kimbilir!
Ben  ld   mde bir geçmiş de ölecek birlikte;
Bu  i ekle ölüp gitti onu yok sayan sularda,
yıldızların aydınlattığı bir gelecek.
Onun gibi ben de  l yorum sonsuz sayıda
Sonla yazgımın bana bırakmadığı;
G lgem hep yürekli olmuş bir vatanın
yıpranmış söylencelerinin peşine düşüyor.
Ufak tefek bir mermer koruyor anısını;
Üstümüzde bir yerde büyümekte gaddar tarih.

A. N. A.

Aynaya

Neden direnirsin, bitmez tükenmez ayna?
Neden aynılırsın, gizemli kardeş,
Elimin en ufak kıpırtısını?
Neden gölgede en hızlı yansımalar?
Yunanlının söz ettiği öteki bensin sen
Ve pusmuş beklersin ezelden beri. Belirsiz suların
Ya da dayanıklı camın duruluğunda
Ararsın beni ve boşunadır kör olmak.
Seni görmemek ve bilmek seni
Dehşeti biriktirir içinde, göze aldığın büyümlü şey
Çoğaltmak sayısını benliğimiz oluşturan
Ve talihimizi kuşatan her şeyin.
Ölecek olsan, öteki olarak yineleneneceksin
Ve sonra da öteki, öteki, öteki, öteki...

A. N. A.

Kitaplarım

Kitaplarım (benim varlığımdan habersiz)
Şu yüzüm gibi tıpkı, benden bir parça,
Şakaklarına kır düşmüş, gözü dumanlı
Boşuna arayıp durduğum camda aynada
Ve avucumu çukurlaştırıp sıvazladığım.
Haksız da sayılmam düşünürken acıyla
Beni dile getiren en can alıcı
Sözcüklerin bu sayfalarda oluşunu,
Benim yazdıklarımın olmak yerine.
Böylesi daha iyi. Ölülerin sesleri
Sonsuza dek konuşacak benimle.

A. N. A.

Tılsımlar

Snorri'nin Edda Islandorum'unun Danimarka'da yapılmış
ilk basımının bir kopyası.

Schopenhauer'in yapıtlarının beş cildi.

Chapman'ın Odissea'sının iki cildi.

Çölde savaşa katılmış bir kılıç.

Büyük dedemin Lima'dan getirdiği yılan ayaklı bir çay kabı.

Kristal bir prizma.

Birkaç soluk eski tarz fotoğraf.

Cecilia Ingenieros'un bana verdiği babasına ait kızıl toprak
renkli ahşap bir küre.

Amerika'nın ovalarında, Colombia'da ve Texas'ta yürürken
kullandığım oyma saplı bir baston.

İçinde diplomalar olan çeşitli metal silindirler.

Bir doktora cüppesi ve kepi.

Saavedra Fajardo'nun güzel kokulu İspanyol ciltli Las Empresas'ı.

Bir sabahın anısı

Vergilius'un ve Frost'un dizeleri.

Macedonio Fernandez'in sesi.

Birkaç kişinin sevgisi ya da konuşmaları.

Elbette tılsım bunlar, ama adını veremeyeceğim karanlığa karşı
etkisiz, adını vermemem gereken karanlığa.

C. Ç.

Tanık

Adam düşünde devi görüyor
Biritaya' da olduğunu gördüğü düşünde
Ve yüreğini bu yiğitlik serüvenine hazırlıyor
Ve mahmuzluyor Rocinante'yi.
Güçlkle döndürüyor kanatlarını yel
Kederli adamın saldırdığı değermenlerin.
Küheylanı savruluyor; mızrağı paramparça
Ve herhangi bir şey oluyor bunca şeyin içinde.
Zırhlarını kuşanmış adam yerde yatıyor;
Komşunun oğlu görüyor düştüğünü,
Serüvenin sonunu bilemeyecek
Yazgısının onu sürükleyeceğini Hint Adalarına.
Bir başka düzlüğün sınırları içinde yitmiş, yalnızca
Bir düş olduğunu söyleyecek kendine şu yel değirmeninin.

A. N. A.

Ephialtes

Düşler var düşün ardında. Her gece
Yitip gitmek isterim karanlık sularda
Üstümden gündüzü yıkayan, ama bu katıksız
Sular altında, bize en sonuncu Hiçliği sunan
Edepsiz harikanın nabızı atıyor bu hüznü saatte.
Bambaşka yüzümü yansıtan ayna olabilir.
Bir dolambacın gitgide büyüyen tutukevi olabilir.
Bir bahçe olabilir. Hep bu karabasandır.
Dehşeti başka dünyalardan. Adı konulmayan bir şey
Bana ulaşır söylencelerin ve sislerin dününden;
Tiksinilen imge retinaya yapışır kalır
Lekeler uykusuzluğu tıpkı gölgeyi alçalttığı gibi.
Neden boy verir benden bedenim dinlenirken
Ve gönlüm kalmışken yapayalnız, şu ahmak gül?

A. N. A.

Dođu

Vergilius elini gezdiriyor
Su serinliğindeki kumaşın üstünde
Zamanı ve kumları aşan kervanların
Roma'sına taşıdığı yük bu
Biçim ve renk dokuması.
Geleceğe kalacak bir düzesinde Georgicaların.
Eşini benzerini görmemişti. Bugün ipek diyoruz.
Bir Yahudi can veriyor
Kapkara çivilerle gerilmiş çarınha
Yargıcın buyruğuyla, ama insanlar
Kuşaklar boyu yeryüzünde
Unutmayacak akan kanı ve yakarışları
Ve bir tepenin üstündeki en son üç adamı.
Büyülü bir kitap biliyorum altıgen yıldızlı
Talihin biçtiği tür uykular ve uyanıklıkların
Bizi sürüklediği altmış dört yolu belirleyen.
Oyalanmak için uydurulmuş ne çok şey!
Kumdan ırmaklar biliyorum, altın balıklar,
Etiopya Kırılının, Preste Juan'ın yönettiği

Ganj'ın Aurora'nın yukarısındaki yerlerde.
Hai ku'yu biliyorum, iki üç hecede
Bir anı, bir yankıyı, bir esriyişi yakalayan;
Sarı madenden bir ibrikte tutuklu
Şu duman cinini de biliyorum
Ve karanlıklarda verilen sözleri.
Ah akla sığmaz defineleri gömen beyin!
Yıldızları ilk gören Caldea.
Yüksek direkli Portekiz gemileri: Goa.
Clive'ın kazandığı utkular, daha dün
Canına kıydı Kim ve kızıl laması
Kurtarıcıları olan yolda gidecekler hep.
Buram buram çay kokusu, sandal ağacının kokusu.
Kurtuba ile El Aksa camisi
Ve kaplan, sümbül denli kırılgan.

İşte böyle Doğum benim. Anıların
boğmasın beni diye edindiğim bahçe.

A. N. A.

Ak geyik

İngiltere'nin yeşil kırlarını anlatan hangi baladdan?
Hangi İran tahta baskısından, hangi düş ülkesinden
Geçmişimizin tutsak aldığı günlerden gecelerden,
Çıkıp geldi bu sabah düşüme giren ak geyik?
Bir an çaktı geçti. Çayırıları geçtiğini gördüm
Bir akşam kızılığının ılgımında yitip gittiğini,
Birazı belleğin, birazı unutuşun ürünü olan
Ağırlıksız yaratık, tek boyutunu gösterip gitti.
Bu tuhaf dünyayı yöneten cinler ve tinler
Düşlememe izin verir seni ama efendin olamam;
Belki de geleceğin derinliklerinde bir oyukta
Karşılaşırsız yine, düşlerin ak geyiği.
Ben de zaten bir düşüm, gelip geçici, çayırıların
Ve aklığının düşünden bir iki gün daha süren.

A. N. A.

The unending rose

Susanna Bombal'a

Hicret'in ardında beş yüz yıl.
İran kendi minarelerinden
çöl mızraklarının saldırısını seyretti,
Nişapurlu Attar da bir güle baktı
sessiz sözcükler söyleyerek
dua eden biri değil de, düşünen biri gibi:
"Kırılğan küren elimde. Ve zaman
büküyor ikimizi de, biz farkında olmadan,
bu akşam saatinde, unutulmuş bir bahçede.
Senin tüy gibi gövden havada nem içinde.
Kokunun yoğun ve sürekli yayılışı
yaşlı ve yıpranan yüzüme yükseliyor.
Ama ben seni bir düşün katmanları arasında
ya da bu bahçede bir sabah görmüş olan o çocuktan
çok daha uzun bir zamandan beri tanıyorum.
Güneşin beyazlığı senin olabilir,
ayın yaldızı ya da zafer kazanmış kılıçtaki
kurumuş kırmızı kan lekesi de.
Ben körüm, bir şey de bilmiyorum. Ama
gidilecek daha çok yol olduğunu ve her şeyin
eşyanın sonsuzluğu olduğunu görüyorum. Sen
müziksin, ırmaklar, gökler, saraylar, meleklersin,
Ey sınırsız, gizdeş sonsuz gül, sonunda
Tanrının benim ölü gözlerime göstereceği.

C. Ç.